

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

На правах рукопису

БАХРА ВАДИМ ІВАНОВИЧ

ОРГАНІЗАЦІЯ МЕТАЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПОЖИВАЧІВ
АДМІНІСТРАТИВНИХ ОБЛАСТЕЙ В УМОВАХ ПЕРЕХОДУ
ДО РИНКУ /на прикладі Дніпропетровської
області/

06.00.05 - економіка, планування, організація
управління народним господарством
та його галузями /промисловість/

Автореферат дисертації на здобуття наукового
ступеня кандидата економічних наук

Київ - 1994

Дисертація є рукопис.

Робота виконана на кафедрі маркетингу Київського державного економічного університету.

Науковий керівник

- кандидат економічних наук, професор Пастухов А.Ф.

Офіційні опоненти

- доктор економічних наук, професор Невелєв О.М.

- кандидат економічних наук, доцент Задорожний В.Ф.

Провідна організація

- Донецький державний університет

Захист дисертації відбудеться "24" березня 1994 р.
в 13³⁰ годин на засіданні спеціалізованої вченої ради
К.068.28.03 при Київському державному економічному університеті за
адресою: 252057, м. Київ - 57, проспект Перемоги, 54/1, ауд.214.

З дисертацією можна ознайомитись в бібліотечі університету.

Автореферат розіслано "23" лютого 1994 р.

Вчений секретар спеціалізованої
вченої ради, кандидат економічних
наук, доцент

М.Й.Хорунжий

ЛНБ ім. В. Стефаника
АН України

ЛНБ України ім.В.Стефаника

00777848 (+)

I. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

I.1. Актуальність дослідження. Курс на раціональне використання промислового потенціалу країни, економію всіх видів ресурсів, є головною лінією господарювання в умовах переходу до ринкових відносин. Прискорення науково-технічного прогресу зумовлює залучення у виробництво широкого сортаменту металопродукції, особливо прогресивних її видів, в ведучих галузях промисловості — чорній металургії, машинобудуванні, будівництві, тощо. Тому актуальність проблеми раціонального забезпечення споживачів металопродукцією в наш час посилюється.

Необхідність подальшого удосконалення забезпечення споживачів прокатом чорних металів є фактором раціонального використання продукції, підвищення ефективності всього суспільного виробництва.

Вивчення цієї проблеми зумовлює особливий інтерес з точки зору впливу її на формування двох взаємопов'язаних процесів: виробництва металопродукції та її споживання, а також необхідності їх подальшого удосконалення в цілях підвищення раціональності металозабезпечення як народного господарства в цілому, так і окремих регіонів. При цьому удосконалення металозабезпечення спрямоване на підвищення раціональності та ефективності використання металопродукції, удосконалення процесів постачання та збуту в регіоні.

Розроблений в дисертаційному дослідженні механізм удосконалення металозабезпечення регіону націлений на встановлення раціонального співвідношення різних форм товаропросування, підвищення якості забезпечення споживачів. Актуальність даної проблеми зумовила вибір теми дослідження, його цілі та задачі.

1.2. Мета та задачі дослідження. Метою дослідження є розробка організаційних та економічних рекомендацій по удоско-
наленню забезпечення споживачів Дніпропетровської області про-
катом чорних металів місцевого виробництва.

У відповідності з метою роботи в дисертації поставлені та
вирішені такі задачі:

- розкриття природи процесу металозабезпечення, його струк-
тури як основоположного показника;
- обґрунтування необхідності удосконалення металозабезпе-
чення та визначення його основних напрямків;
- визначення місця та ролі систем забезпечення в удоскона-
ленні процесу металозабезпечення;
- комплексний аналіз організації та ефективності матеріаль-
но-технічного постачання та транспортно-економічних зв'язків
поміж виробниками, споживачами та посередницькими організаці-
ями, які складаються в умовах області;
- встановлення основних напрямків удосконалення металоза-
безпечення та факторів, що їх визначають;
- встановлення змісту та порядку організації робіт по
удосконаленню металозабезпечення споживачів в регіоні;
- розробка рекомендацій по організації діяльності фір-
мових підрозділів значних виробників металопродукції, а також
обґрунтування організаційних та економічних переваг даної
форми забезпечення споживачів в регіоні перед існуючою;
- визначення економічної ефективності рекомендацій
дисертаційної роботи.

1.3. Предмет і об'єкт дослідження. Предметом дослідження
є відношення між господарськими суб'єктами в сфері обігу з

Приводу забезпечення споживачів прокатом чорних металів місцевого виробництва, теоретичні, методологічні і практичні основи розвитку, підвищення ефективності металозабезпечення в умовах перехідного періоду до ринкової економіки, формування нових систем обслуговування виробниками споживачів.

Об'єктом дослідження є процеси матеріально-технічного забезпечення споживачів Дніпропетровської області прокатом чорних металів.

I.4. Методологія і матеріали дослідження. Методологічною і теоретичною основою дисертаційної роботи є методи матеріалістичної діалектики, положення і висновки сучасної економічної теорії. У ході дослідження застосовано системний підхід, методи економічного аналізу і статистичної обробки даних. В роботі використано статистичні публікації бувшого Держкомстату СРСР та України, звітні дані організацій по постачанню та збуту, підприємств та об'єднань Дніпропетровської області за 1985-1992рр., а також спеціальна література по досліджуваній проблемі.

I.5. Наукова новизна. Наукову новизну дисертаційного дослідження характеризують такі теоретичні й прикладні результати:

- розроблені рекомендації щодо удосконалення діяльності служб постачання, по підвищенню якості їх функцій щодо скорочення сукупних запасів прокату чорних металів, встановленню раціональної форми товаропросування;

- визначені шляхи координації діяльності служб постачання підприємств-споживачів та служб збуту підприємств-виробників металопродукції, які функціонують в регіонах з метою підвищення якості забезпечення споживачів і оптимізації витрат на здійснення цього процесу;

- розроблені рекомендації щодо удосконалення металозабезпечення споживачів Дніпропетровської області шляхом створення фірмового підрозділу на базі великого металургійного комбінату, який забезпечує металопрокатом споживачів, річні об'єми споживання яких не перевищують 4-х транзитних норм відправки;

- запропоновані методи визначення економічної ефективності в наслідок реалізації основних напрямків удосконалення металозабезпечення.

1.6. Практичне значення роботи і використання результатів дослідження. Впровадження в практику діяльності підприємств рекомендацій дисертаційної роботи буде сприяти скороченню сукупних витрат, пов'язаних з процесом металозабезпечення, підвищенню якості металозабезпечення споживачів, зниженню сукупного запасу металопрокату.

Практичні переваги отримають підприємства-споживачі регіону:

- більш повне задоволення потреб в металопродукції місцевого виробництва в момент, максимально наближений до виробничого споживання;

- скорочення витрат на виплати складських націнок;

- оптимізація виробничих запасів прокату чорних металів, ліквідація їх наднормативних залишків, покращення економіки підприємств шляхом зниження виплат по процентам за кредит;

- скорочення складських площ для зберігання металопрокату, які можуть бути використані на інші цілі.

Перехід до нової системи металозабезпечення регіону дозволить суттєво інтенсифікувати матеріально-технічне постачання без залучення значних капітальних вкладень.

Основні пропозиції і рекомендації можуть бути застосовані в інших регіонах з врахуванням особливостей їх діяльності. Ряд положень може бути використано для розробки механізму удосконалення забезпечення споживачів іншими видами матеріальних ресурсів.

Запропоновані автором пропозиції щодо організації фірмових підрозділів прийняті до впровадження в практику діяльності державного металургійного комбінату "Криворіжсталь".

І.7. Апробація роботи. Окремі положення і результати, отримані в ході дослідження, викладені на науковій міжвузівській конференції молодих вчених та спеціалістів "Актуальні проблеми удосконалення господарського механізму" /Харків, 1989 р./; на республіканській науково-практичній конференції "Соціально-економічні проблеми механізму працевзберігання в нових умовах господарювання" /Тернопільський ІНГ, 1990 р./; на конференції Кримського обласного правління ВНТО "Природничо-наукові, економічні та соціальні питання виробництва" /Кримське ВНТО м.Севастополя, 1991 р./; на республіканській науково-практичній конференції "Соціально-економічні проблеми перебудови" /Криворізька філія КДЕУ, 1991 р./. За результатами проведених досліджень автором опубліковано чотири статті загальним обсягом 0,8 друк. арк.

І.8. Структура і обсяг роботи. Дисертація складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури і додатків. Робота викладена на 153 сторінках машинописного тексту, містить 25 таблиць, 4 рисунки і 4 додатки. Список літератури охоплює 79 найменувань.

2. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ І ВИСНОВКИ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

2.1. Обґрунтування необхідності формування нової системи взаємовідношень в сфері обігу.

Здійснювана в країні економічна реформа виходить з визнання ролі ринку, необхідності переходу до економічних методів управління народним господарством і створення на цій основі ефективного механізму господарювання. Але успішний розвиток ринку в сучасних умовах можливий лише при створенні економічного механізму його регулювання, поєднуючого розширення прав підприємств та організацій з підвищенням їх економічної відповідальності перед суспільством за кінцеві народногосподарські результати.

Складовою частиною такого економічного механізму є формування нової системи взаємовідносин в сфері обігу. Виникаючі в зв'язку з цим проблеми забезпечення споживачів матеріальними ресурсами стосуються наперед усього його переорієнтації з виконання функцій розподілу, які були головними до цього, на комерційні функції, економічне регулювання всіх відносин в суспільстві, пов'язаних з виробництвом, розподілом, обміном та споживанням.

Альтернативою фондовій системі постачання повинна бути комерційна система металозабезпечення. Перехід від першої до другої передбачає комплексне вирішення слідуючих кардинальних проблем: децентралізацію управління процесом металозабезпечення; демонополізацію ринку засобів виробництва; поступове усунення його незбалансованого, дефіцитного, інфляційного характеру.

В роботі дається визначення металозабезпечення і робиться висновок про те, що процес забезпечення є специфічним відбиттям економічних інтересів виробників та споживачів

продукції, а також особливою формою поєднання цих інтересів. Проблема полягає в тому, що в процесі металозабезпечення інтереси виробників та споживачів повинні бути погоджені оптимально, тобто з найбільшою вигодою для кожного з них за даних умов господарювання.

В такому випадку розгляд металозабезпечення як форми обігу диктується необхідністю обліку спільної діяльності виробництва та споживання.

Регіональний фактор в організації металозабезпечення викликає необхідність обліку розміщення галузей, їх підпорядкування і промислові потужності, а також забезпеченість посередницькими каналами.

2.2. Проаналізовані існуючі пропорції в структурі металозабезпечення.

Від якості виконання функцій посередницькими організаціями, вирішення комплексу планових та оперативних задач в процесі металозабезпечення знаходиться в безпосередній залежності структура металозабезпечення, формування якої відбувається поступово по мірі просування металопродукції до безпосередніх споживачів. Це зумовлює необхідність розгляду пропорцій в структурі металозабезпечення, які складаються в процесі матеріально-технічного постачання.

Однією з таких пропорцій є співвідношення транзитної та складської форм товаропросування в загальному об'ємі металозабезпечення. Проблеми досягнення оптимального співвідношення транзитної та складської форм товаропросування продукції присвячені роботи багатьох вітчизняних економістів /А.І.Баскіна, В.М.Лагуткіна, П.С.Смирнова, Н.Д.Тасоляка, Е.А. Хруцького та інш./.

Вибір раціональних схем товаропросування на всіх етапах розвитку вітчизняної економіки відноситься до числа найбільш актуальних задач, які вирішувались в області матеріально-технічного постачання виробництва. При цьому мали місце суттєві відмінності в мотивації рішень, що приймалися посередниками обігу-організаціями постачання та збуту і виробничими ланками.

При неоднаковості мотивацій організацій постачання та збуту і підприємств-споживачів їх інтереси до складських поставок де в чому співпадали, що сприяло розвитку цього каналу товаропросування. Тому мало місце зростання як об'ємів складських поставок, так і їх долі в загальному товарообігу продукції. За період 1970-1989 рр. в цінах відповідних років об'єм складської реалізації органами, що перебувають на самостійному балансі діяльності по постачанню та збуту, виріс в 2,6 рази, а по відношенню до валового суспільного продукту він підвищився з 7,4 до 8,6%. Але питома вага складських поставок не відповідає вимогам раціонального забезпечення, оскільки вони диктувались головним чином бажанням споживачів використати всі виділені їм фонди.

Що стосується виробників, то вони не тільки байдуже відносяться до вибору раціональних каналів металопросування, але своїм відношенням до виконання заказів організацій постачання та збуту, як другорядних клієнтів, роблять їх ненадійними партнерами для споживачів. В той же час в силу недостатнього економічного стимулу постачально-збутова ланка не проявляє зацікавленості в поліпшенні складських поставок. Тому споживачі віддають перевагу транзитним поставкам незалежно від об'ємів споживання металів, рівня виробничих запасів та витрат на їх утримання.

Формування співвідношення транзитної та складської форм металопросування виявляє настільки серйозний вплив на таку важливу характеристику процесу металозабезпечення як стан виробничих та товарних запасів. Від того, наскільки він буде раціональним, залежить сукупний розмір прокату, що виділяється в запаси, його мобільність, і, як слід, можливість найбільш повного задоволення попиту, виходячи з наявних ресурсів. Це свідчить про необхідність подальшого удосконалення металозабезпечення в розрізі форм товаропросування. В той же час потрібне виявлення тенденцій зміни даного співвідношення під впливом реальних умов виробництва, забезпечення та споживання в конкретних регіонах, галузях народного господарства, виходячи з їх специфічних особливостей.

Другим важливим аспектом проблеми раціоналізації металозабезпечення нам уявляється розгляд її в розрізі територіальних одиниць./економічних районів, адміністративних областей/.

Специфіка економічних умов, спеціалізація випуску продукції, рівень інфраструктури, розташування споживачів по відношенню до виробників прокату та посередницьких організацій визначають ступінь благополучності та особливості розвитку процесів металозабезпечення в окремих регіонах. Це відбивається на ступені задоволення попиту в прокаті підприємств, розташованих на їх території, рівні та структурі запасів в розрізі регіонів.

В зв'язку з цим головним завданням стає раціоналізація металозабезпечення в розрізі регіонів в цілях найбільш повного та ефективного задоволення попиту в прокаті споживачів, розташованих на їх території.

2.3. Розглянуті можливості забезпечення споживачів області прокатом місцевого виробництва. Виявлені основні протиріччя існуючої системи металозабезпечення та показана необхідність її зміни.

В дисертації проведено аналіз споживання прокату чорних металів підприємствами Дніпропетровської області, яка є однією з найбільш розвинутих на Україні і виступає значним споживачем прокату широкого асортименту. Головними в його споживанні є важке машинобудування, станкобудування, чорна металургія та інші галузі.

Виходячи зі специфіки виробництва на підприємствах вищезазначених галузей промисловості найбільш використовуваними видами металопрокату є сталь сортова конструкційна та звичайної якості.

Аналіз постачання споживачам області прокату чорних металів показав, що внутрішні потреби регіону можуть бути задоволені на 88 % в сортовому та на 75 % в листовому прокаті за рахунок підприємств Донецько-Придніпровського економічного району, в тому числі на 70 % в сортовому та на 26 % в листовому прокаті за рахунок власного виробництва. Значні об'єми прокату поставляються також іншими країнами СНД, особливо Росією, де окремі якісні види прокату постачаються на 89-100%. Ті ж види прокату чорних металів, що найбільше споживаються підприємствами області, забезпечуються, в цілому, з власного виробництва.

Безперервність та ефективність забезпечення споживачів прокатом чорних металів та раціональність його використання багато в чому залежить від того, постачається він транзитом, тобто безпосередньо від металургійних підприємств, чи на цьому шляху проходить через складську мережу підприємств оптової торгівлі системами матеріально-технічного постачання, якими

видами транспорту здійснюється його доставка і як організується транспортний процес.

В дисертації проведено аналіз форм забезпечення та способів доставки металопрокату споживачам області, який показав перевагу нерациональних транзитних поставок, які склали в цілому по області в 1991 р. 95,6%. Це пояснюється наявністю багатьох металургійних підприємств, що при можливості використання під "їзних залізничних шляхів у споживачів здійснюють їх поставки металопрокату транзитом, минаючи склади посередників.

Незначна доля поставок деяких видів металопрокату зі складів посередницьких організацій не відповідає вимогам раціональної організації металозабезпечення і прискорення обороту прокату, веде до утворення значних наднормативних запасів та невикористаних залишків у споживачів, які на 1.01.1992 р. склали 350 тис.т металопрокату. При рості об'ємів реалізації товарної продукції за період 1986-1991 рр. на 35% запаси прокату чорних металів виросли на 39%, а наднормативні та невикористані запаси збільшились відповідно на 84 та 33 %. Кількість же підприємств, що мають наднормативні запаси металопрокату, зросла на 11%.

Часті випадки, коли підприємства при невеликих об'ємах споживання прикладають зусилля для оформлення замовлень на поставку металопрокату транзитом, збільшуючи їх шляхом об'єднання близьких за розмірами профілей в один заказ доводячи його до транзитної норми. Небажання споживачів оформляти замовлення на складську поставку зумовлено рядом причин. Однією з головних є те, що виробники в першу чергу забезпечують транзитом підприємства-споживачі, а потім підприємства

оптової торгівлі.

Неспроможність підприємств оптової торгівлі організувати поаноцінне складське забезпечення споживачів області прокатом чорних металів веде до того, що, незважаючи на утворення значних наднормативів, підприємства-споживачі з метою забезпечення безперервності виробництва свідомо утворюють надлишкові запаси, що веде до зростання сукупного запасу в регіоні.

Перевага транзитного способу металопросування в забезпеченні споживачів Дніпропетровської області має багато негативних сторін. Виправданням широкому його розповсюдженню не може служити відносно низький залізничний тариф на перевозку вантажів. Не зважаючи на відповідну інструкцію, за якою вантажі приймаються до перевезення на відстань від 150 км і більше, підприємства-споживачам області металопродукція місцевого виробництва відправляється транзитом залізничним транспортом. Використання автотранспорту для цих цілей є виключенням.

2.4. Запропонована методика аналізу способів металопросування в забезпеченні споживачів різними видами транспорту.

Застосовуваний економістами спосіб визначення ефективності форм постачання методом порівняння витрат може бути використаним при аналізі способу металопросування в забезпеченні споживачів прокатом чорних металів автомобільним чи залізничним транспортом. Перший вид транспорту можна застосовувати в тому випадку, коли транспортно-загостівельні витрати при ньому менше, або рівні аналогічним витратам при поставках споживачам металопрокату залізничним транспортом.

Приведений в дисертації аналіз частини витрат, пов'язаних

з виробничими запасами, показав їх рівність при різних способах доставки прокату споживачам.

В зв'язку з використанням автотранспорту для поставок металопрокату замість залізничного оборот виробничих запасів металу прискориться, самі виробничі запаси суттєво зменшаться. Але зміна їх об'ємів фактично не впливає на розмір умовно-постійних витрат підприємств-споживачів. Специфіка роботи складів промислових підприємств дозволяє нівелювати змінну частину витрат, пов'язаних з виробничими запасами прокату чорних металів.

Решту транспортно-заготівельних витрат складають витрати по транспортуванню металопрокату, платня по відсоткам за кредит під оборотні засоби в запасах, збитки від пролежування одиниці прокату у виробничих запасах. Збитки від пролежування одиниці прокату у виробничих запасах $R_{\text{ном}}$ визначаються формулою

$$R_{\text{ном}} = \frac{3 \cdot \text{Ц} \cdot E_n}{\text{П}}, \quad /1/$$

де 3 - середній запас прокату даного маркопрофілерозміру, т;

Ц - середня ціна однієї тони прокату, крб.;

E_n - нормативний коефіцієнт ефективності;

П - річний об'єм поставки даного маркопрофілерозміру, т.

Слідуючою складовою елементів транспортно-заготівельних витрат є платня по відсоткам за кредит під оборотні засоби в запасах R_k , яка розраховується як

$$R_k = \frac{(3 - H_3) \cdot \text{Ц} \cdot K_1 \cdot K_2}{100 \cdot 100 \cdot 3}, \quad /2/$$

де H_3 - нормативний запас прокату, т;

K_1 - відсоток кредитування ^{над} нормативних виробничих запасів, %;

K_2 - відсоток за кредит, %.

Оскільки утворення розглянутих вище витрат залежить від постійних показників /норм запасів, ціни, об'ємів споживання/, то є підстави стверджувати, що для різних підприємств-споживачів регіону вони в цілому будуть однаковими.

Що стосується витрат по доставці прокату від виробника до споживачів, то вони залежать від відстані перевозки і видів застосовуваного транспорту і тому для кожного окремого підприємства вони будуть різними. Аналіз доставки прокату чорних металів місцевого виробництва основного сортаменту підприємствам чорної металургії, важкого машинобудування, станкобудування, електротехнічної промисловості і хімнафтомашу показав, що в середньому вартість доставки однієї тони металопрокату залізничним транспортом в 1,7 рази нижче, ніж автомобільним.

Дані розрахунків транспортно-заготівельних витрат при доставці однієї тони металопрокату різними видами транспорту дозволяють судити про широкі можливості використання автотранспорту для поставок прокату від металургійних підприємств споживачам кожного місяця, що, в свою чергу, робить реальним наближення поставок прокату до моменту його споживання.

В зв'язку з цим потребує розгляду організація забезпечення споживачів регіону прокатом місцевого виробництва. В дисертації проведено аналіз забезпечення споживачів області сортовим прокатом, який виробляється комбінатом "Криворіжсталь". Вибір "Криворіжсталь", як об'єкту дослідження, пов'язаний з тим, що по-перше, цей комбінат є потужним металургійним підприємством України, який виробляє до 9 млн. т прокату на рік; по-друге, в структурі виробництва сортовий прокат конструкційний і звичайної якості займає найбільшу питому вагу; по-третє, 75% споживачів області стримують окремі маркопрофілерозміри

сортового прокату в об'ємах нижче двохвагонної норми відвантаження в квартал.

Забезпечення прокатом місцевого виробництва через підприємство Дніпропетровськметалоопторг, основною задачею якого є складське постачання споживачам в нетранзитних кількостях, привело до зайвих перевалок прокату на складах, коли його підвіз залізничним транспортом, розвантаження і зберігання, навантажування в автотранспорт і доставка споживачам значно збільшують транспортно-заготівельні витрати і роблять складський спосіб металопросування нераціональним. До того ж наявність близько розташованих по відношенню до виробника споживачів приведе до зустрічних перевозок.

Будівництво ж Дніпропетровськметалоопторг невеликих складів, наближених до споживачів віддалених міст, недоцільне.

Таким чином, можна зробити висновок, що складське постачання через підприємство Дніпропетровськметалоопторг для споживачів області є невигідним. Використання існуючого способу металопросування також не дозволяє оптимізувати процес забезпечення споживачів прокатом місцевого виробництва.

В цих умовах важливим напрямком удосконалення забезпечення споживачів області прокатом місцевого виробництва є організація спеціалізованого фірмового підрозділу в складі металургійного комбінату. Основною його задачею було б забезпечення прокатом споживачів з невеликими об'ємами споживання зі складів комбінату.

Це дозволить споживачам Дніпропетровської області отримувати автотранспортом до 100 тис. т основних видів сортового прокату, що при щомісячних поставках скоротить виробничі запаси споживачів даних видів прокату з 24 тис. т до 4 тис. т,

тобто в 6 раз.

Скорочення виробничих запасів приведе, в свою чергу, до зниження сукупних запасів прокату в регіоні. Проведені в дисертації розрахунки показують, що організація фірмового забезпечення споживачів прокатом комбінату "Криворіжсталь" дозволить зменшити сукупні запаси основних видів прокату на 39 тис. т, або в 5,1 рази.

Запропонований метод визначення раціональності фірмового забезпечення споживачів і зниження, в результаті цього, сукупного запасу може бути рекомендований до використання в практиці промислових підприємств області.

Таким чином, оскільки традиційні способи металопросування не дозволяють оптимізувати процес забезпечення споживачів області прокатом місцевого виробництва, доцільним стає використання фірмового забезпечення, яке являє собою поставку прокату в нетранзитних кількостях транзитом автомобільним транспортом.

2.5. Запропонована методика аналізу витрат фірмового підрозділу з метою оптимізації запасів прокату чорних та витрат по його завозу та зберіганню.

Пропозиції по організації фірмового забезпечення в регіоні базуються на результатах аналізу поставок прокату, характерних для багатьох промислових підприємств області. При цьому ми виходимо з необхідності удосконалення даного процесу без залучення суттєвих капітальних вкладень. Тут мається на увазі організація товаропотоків з максимальним використанням складської мережі металургійного комбінату.

Підрозділом по фірмовому забезпеченню для визначення оптимальних об'ємів поставок, а також об'ємів річних витрат з метою оптимізації запасу та витрат по його завозу та зберіганню на складах фірмового підрозділу можуть використовуватись задачі планування та управління запасами, які займають чільне місце в системі економіко-математичних методів.

В самому загальному вигляді річні витрати фірмового підрозділу / F / виражаються формулою

$$F = \sqrt{2 \cdot Q \cdot T \cdot C_1 \cdot C_2}, \quad /3/$$

де Q - річні потреби споживачів області в прокаті, що по-
ставляється в умовах фірмового забезпечення, тис.т;

T - плановий період часу, міс.;

C₁ - вартість зберігання одиниці металопродукції на скла-
дах фірмового підрозділу, крб.;

C₂ - витрати по організації доставки металопрокату на
склади фірмового підрозділу, тис.крб.

В свою чергу C₂ означає суму витрат, пов'язаних з органі-
зацією доставки даного виду прокату які виражаються формулою

$$C_2 = \frac{t^2 \cdot Q \cdot C_1}{2 \cdot T}, \quad /4/$$

де t - час між двома послідовними доставками, міс.

Уявляється достатнім обмежитись витратами, що включені в
формулу /3/, так як вони складають основну частину витрат і
відносяться до тих з них, які прямо впливають на об'єм очіку-
ваних річних витрат фірмового підрозділу.

Металургійному підприємству виходячи з середньогалузевої рентабельності виробництва для покриття річних витрат на функціонування фірмового підрозділу необхідно встановити фірмову націнку H_{ϕ} , для розрахунку якої пропонується формула

$$H_{\phi} = \frac{100 \cdot F \cdot (1 + \frac{R}{100})}{Q \cdot U} \quad /5 /$$

де R - середньогалузева рентабельність металургійного підприємства, %.

Аналіз транспортно-заготівельних витрат споживачів при складському способі металопросування, транзитному і в порядку фірмового забезпечення дозволив зробити висновок, що останньому віддається перевага у тих випадках, коли підприємства споживають металопрокат в об'ємах до 4-х транзитних норм відвантаження на рік, оскільки сума транспортно-заготівельних витрат буде нижчою аналогічних при складському та транзитному постачанні відповідно на 18,1% та 35,9%.

2.6. Визначені основні напрямки обґрунтування вибраного способу металопросування в процесі забезпечення споживачів області прокатом місцевого виробництва.

Обробка вихідної інформації, а також розрахунки по визначенню економічного ефекту від організації фірмового забезпечення виконуються з допомогою електронно-обчислювальної техніки, що дозволяє значно спростити вирішення вказаних задач. Визначення економічної ефективності повинно стати основним методом обґрунтування обираемого способу металопросування в процесі

планування матеріально-технічного забезпечення споживачів області прокатом місцевого виробництва.

Запропонована система організації забезпечення споживачів області прокатом чорних металів в значній мірі відповідає принципам раціонального управління і організаційного побудування в умовах ринкової економіки. Вона відповідає основному критерію удосконалення управління в області матеріально-технічного забезпечення - прискоренню просування прокату чорних металів від виробників до споживачів в потрібні строки, необхідному асортименті при мінімальних витратах обігу та витратах споживачів на його придбання та перевезення.

Вказані переваги організації окремого підрозділу, який зможе прийняти на обслуговування всіх споживачів регіону з невеликими об'ємами споживання металопрокату, не вичерпують всіх достоїнств фірмового забезпечення. Але вони достатньо визначено підтверджують необхідність реорганізації постачання прокату в області в запропонованому напрямку.

3. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ДИСЕРТАЦІЇ ВІДОБРАЖЕНІ В СЛІДУЮЧИХ ПУБЛІКАЦІЯХ :

1. Баюра В.И. Оптимизация совокупного запаса как фактор экономии труда // "Социально-экономические проблемы механизма трудосбережения в новых условиях хозяйствования". Тезисы докладов и выступлений республиканской научно-практической конференции. - Тернополь, 1990. - с. 98 - 99.

2. Баюра В.И. Проблемы регулирования рынком размера и структуры запасов // "Социально-экономические проблемы перестройки". Тезисы докладов и выступлений республиканской науч-

но-практической конференции. - Кривой Рог, 1991. - с. 131-132.

3. Бабра В.И. Вопросы влияния фирменного обеспечения на условия управления производством // "Социально-экономические проблемы перестройки". Тезисы докладов и выступлений республиканской научно-практической конференции. - Кривой Рог, 1991. - с. 133 - 134. /в соавторстве./

4. Бабра В.І. Питання розвитку фірмового забезпечення споживачів металопродукцією в регіоні // "Сучасний стан та проблеми розвитку економічної науки на Україні". Збірник наукових праць. - Тернопіль, 1992. - с. 21-22.

Подписано в печать 04.02.94 г.

Заказ № 2 тираж 100 экз. 10.02.94 г.

НИПРИ 324086 г.Кривой Рог, пр.Гагарина, 57.

461255

AB 29.399

AB 29.399